

Crna Gora
Ministarstvo ekonomije

ENERGETSKA
EFIKASNOST
U CRNOJ GORI

POLITIKA ENERGETSKE EFIKASNOSTI

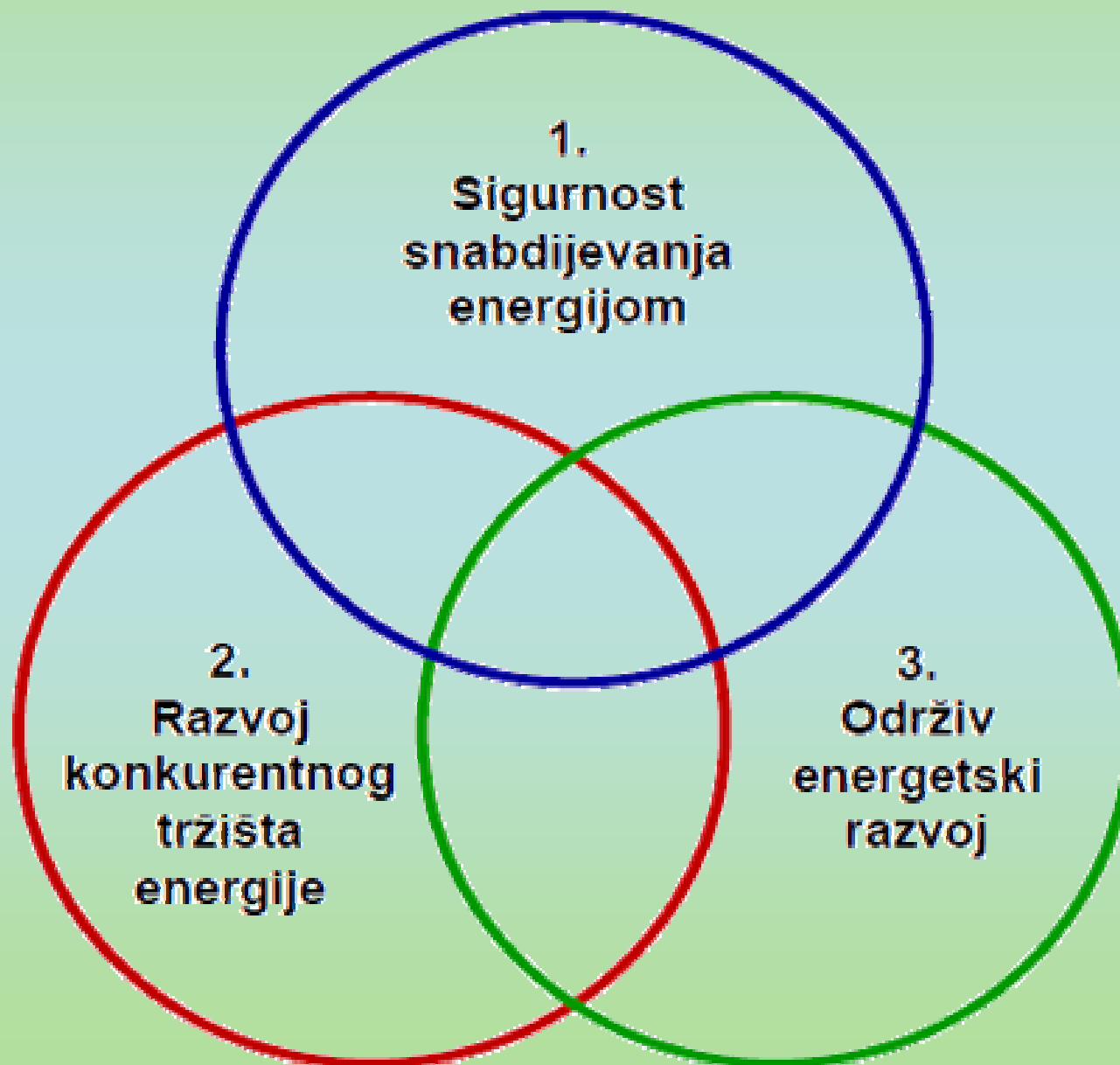
ZAKON O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI

Radionica "Upravljanje energijom"

Budva, 25 - 26 maj 2010

ENERGETSKA POLITIKA CRNE GORE DO 2030. GODINE

- glavni prioriteti -

ENERGETSKA POLITIKA CRNE GORE DO 2030. GODINE

- Ključna strateška opredjeljenja -

... "Energetska efikasnost predstavlja prioritet u energetskej politici Crne Gore"...

- a. Obezbijediće se **institucionalni uslovi i finansijski podsticaji** za unapređenje energetske efikasnosti i smanjenje energetskeg intenziteta u svim sektorima, od proizvodnje do krajnje potrošnje energije;
- b. Crna Gora će postići **indikativni cilj za povećanje energetske efikasnosti**, koji predstavlja uštedu u iznosu od 9 % prosječne finalne potrošnje energije u zemlji do 2018 godine (bez Kombinata aluminijuma Podgorica). Prelazni indikativni cilj do kraja 2012. godine iznosi 2 %. Nastavak prosječne godišnje uštede nakon 2018. godine biće kasnije usklađen sa ciljevima postavljenim na nivou Energetske zajednice ili EU;
- c. **Racionalno korišćenje energije u saobraćaju** i promocija mjera energetske efikasnosti (unapređenje javnog transporta uključujući željeznički saobraćaj, promocija energetske efikasne i nisko-emisionih vozila, integracija kriterijuma energetske efikasnosti u projekte saobraćajne infrastrukture).

SAVREMENA POLITIKA ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Skup sistemskih aktivnosti, dobro osmišljenih i postupno sprovedenih, usvojenih od strane Vlade i njenih nadležnih institucija, kojim se definišu jasni ciljevi i paketi različitih instrumenata, namijenjenih postizanju ciljeva kojim se obezbjeđuje:

- Značajno smanjenje neracionalne energetske potrošnje, odnosno postizanje energetske i ekonomske ušteda;
- Smanjenje negativnog uticaja korišćenja energije na životnu sredinu,
- Pобољшanje komfora rada i boravka;
- Smanjenje energetske intenziteta,
- Smanjenje izdataka za energiju, a time i povećanja ekonomske moći;
- Smanjenje zahtjeva za instalisanom/vršnom snagom i isporučenom energijom na energetske sisteme, kao i kod instalacija, opreme i uređaja potrošača;
- Smanjenje troškova kod isporučioaca energije usled smanjenja energetske gubitaka;
- Razvoj preduzetništva i otvaranje novih mjesta po osnovu uvođenja novih materijala, opreme, tehnologija i usluga i dr., vezanih za energetske efikasnosti;
- Razvoj tržišta za smanjene emisije CO₂ i ostvarivanje odgovarajućih benefita;
- Podizanje opšte svijesti o značaju i efektima sprovođenja mjera energetske efikasnosti i dr.

EE politika mora biti kontinualan proces zasnovan na jasno utvrđenoj teoriji o djelovanju instrumenata i evaluaciji njihovih stvarnih učinaka.

ZAKON O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI
("Sl. list Crne Gore", br. 29/10 od 20.05.2010.)

PREDMET ZAKONA

- Zakonom uređuje način efikasnog korišćenja energije, mjere za poboljšanje energetske efikasnosti i druga pitanja od značaja za energetske efikasnost.
- Zakon se ne primjenjuje na energetske efikasnost postrojenja za proizvodnju, prenos i distribuciju energije.

SVRHA ZAKONA

Podsticanje primjene mjera energetske efikasnosti u sektorima finalne potrošnje energije i to uspostavljanjem Indikativnog cilja energetske efikasnosti i podsticajnih mehanizama za realizaciju ovih mjera.

CILJEVI

- Poboljšanje konkurentnosti nacionalne privrede;
- Povećanje sigurnosti snabdijevanja energijom;
- Smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu;
- Ostali pozitivni efekti po osnovu primjene mjera energetske efikasnosti.

SADRŽAJ ZAKONA

- I. Osnovne odredbe
- II. Dokumenta energetske efikasnosti
- III. Indikativni cilj poboljšanja energetske efikasnosti
- IV. Nadležnost za sprovođenje politike energetske efikasnosti
- V. Mjere energetske efikasnosti
- VI. Energetske usluge
- VII. Nadzor nad sprovođenjem Zakona
- VIII. Kaznene odredbe
- IX. Prelazne i završne odredbe

NADLEŽNOSTI I OBAVEZE

MINISTARSTVO EKONOMIJE

(glavni nosilac politike razvoja energetske efikasnosti u Crnoj Gori):

- Prati realizaciju Strategije energetske efikasnosti i Akcionog plana za energetske efikasnosti i podnosi godišnji izvještaj Vladi o sprovođenju Plana;
- Saraduje s međunarodnim institucijama u realizaciji programa energetske efikasnosti;
- Pruža stručnu pomoć jedinicama lokalne samouprave na izradi programa poboljšanja energetske efikasnosti, radi njihovog usklađivanja sa Akcionim planom;
- Uspostavlja i vodi informacioni sistem potrošnje energije u Crnoj Gori;
- Prikuplja podatke o potrošnji svih oblika energije i faktorima koji utiču na tu potrošnju;
- Izdaje ovlašćenja za sprovođenje energetske pregleda i sertifikaciju zgrada;
- Vodi registar lica ovlašćenih za sprovođenje energetske pregleda i sertifikovanje zgrada;
- Promoviše primjenu mjera energetske efikasnosti i izdaje publikacije u cilju informisanja i podizanja svijesti potrošača o značaju i efektima energetske efikasnosti;
- Organizuje trening programe za sprovođenje mjera energetske efikasnosti;
- Vršiti i druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

NADLEŽNOSTI I OBAVEZE

Jedinice lokalne samouprave:

- Upravljaju energijom u zgradama odnosno objektima koje koriste za obavljanje djelatnosti organi lokalne samouprave, javne službe i javna preduzeća čiji je osnivač lokalna samouprava;
- Informišu građane o mogućnostima poboljšanja energetske efikasnosti, značaju i efektima primjene mjera energetske efikasnosti;
- Utvrđuju podsticajne mjere za poboljšanje energetske efikasnosti na svom području i
- Uspostavljaju i vode informacijski sistem potrošnje energije

Operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom obezbjeđuju krajnjem kupcu uređaje za mjerenje potrošnje energije kojima se utvrđuju podaci o stvarnoj potrošnji i vremenu potrošnje energije.

Snabdjevač energijom je dužan da krajnjem kupcu obezbijedi podatke o:

- Tekućim troškovima za potrošenu energiju;
- Cijeni i stvarnoj potrošnji energije;
- Potrošnji energije u odnosu na potrošenu energiju u istom periodu prethodne godine (po mogućnosti u grafičkom obliku);
- Potrošnji energije u odnosu na prosječnu potrošnju energije iste korisničke grupe;
- Načinu dobijanja informacija o raspoloživim mjerama energetske efikasnosti, kao i o opremi i uređajima kojima se postiže veći stepen energetske efikasnosti.

NADLEŽNOSTI I OBAVEZE

Obaveze javnog sektora

- Državni organi, organizacije, regulatorna tijela, ustanove, organi lokalne samouprave i javna preduzeća dužni su da u objektima u kojima obavljaju funkcije:
- Upravljaaju energijom;
- Sprovode mjere energetske efikasnosti;
- Upoznavaju zaposlene sa mjerama energetske efikasnosti i načinima njihove primjene;
- Obezbjede primjenu kriterijuma energetske efikasnosti u odnosu na nabavku robe i usluga;
- Uspostave i vode informacioni sistem potrošnje energije;
- Ministarstvu dostave podatke o godišnjoj potrošnji energije u zgradama i objektima koje koriste i o faktorima koji utiču na tu potrošnju.

Obaveze velikog potrošača

- Utvrđivanje godišnjeg plana za poboljšanje energetske efikasnosti;
- Sprovođenje mjera energetske efikasnosti;
- Upravljanje energijom;
- Sprovođenje energetskih pregleda i primjenu ekonomski isplativih mjera energetske efikasnosti;
- Uspostavljanje i vođenje informacionog sistema potrošnje energije;
- Dostava podatka Ministarstvu (ekonomije) o godišnjoj potrošnji energije i o faktorima koji utiču na tu potrošnju.

ENERGETSKE USLUGE

Energetska usluga je usluga kojom se, na mjerljiv i provjerljiv način, obezbjeđuje povećanje energetske efikasnosti, odnosno uštede energije i ostvarivanje materijalne koristi uz primjenu energetski efikasne tehnologije i/ili postupaka kojima se postižu uštede energije i drugi prateći pozitivni efekti.

Energetsku uslugu pruža **ESCO** (Energy Service Company - Privredno društvo za energetske usluge) na osnovu ugovora o energetskom učinku ili drugog odgovarajućeg ugovora, prilikom energetskog pregleda, projektovanja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, rekonstrukcije, održavanja objekata, kao i upravljanja i nadzora nad potrošnjom energije.

Obaveze operatera distributivnog sistema i snabdjevača energije u obezbjeđenju energetske usluga:

- Organizovanje ponude energetske usluga krajnjim kupcima energije po konkurentnim cijenama.
- Ponuda energetske usluga treba da sadrži najmanje informacije o: pokazateljima energetske efikasnosti, mjerama energetske efikasnosti, vršiocima energetske usluga, cijenama i načinu finansiranja.

ENERGETSKA EFIKASNOST ZGRADA

- Energetska karakteristika zgrade je stvarna ili procijenjena količina energije koja se potroši za zadovoljavanje potreba zgrade prema vrsti i namjeni zgrade, uključujući grijanje, zagrijavanje potrošne vode, hlađenje, ventilaciju i rasvjetu;
- Zgrade se u skladu sa vrstom i namjenom moraju projektovati, graditi i održavati na način kojim se obezbjeđuje da tokom upotrebe imaju propisane energetske karakteristike;
- Količina energije iskazuje se preko indikatora koji se izračunavaju uzimajući u obzir toplotnu izolaciju, karakteristike tehničkih sistema zgrade, izgled i lokaciju zgrade, klimatske uslove, uticaj susjednih objekata, sopstvenu proizvodnju energije i ostale faktore koji utiču na potrošnju energije;
- Dozvoljene vrijednosti godišnje specifične potrošnje energije prema vrstama i namjenama zgrada, karakteristike omotača zgrada u pogledu toplotne izolacije, potrošnju energije za zagrijavane tople vode i druge minimalne zahtjeve po pitanju energetske efikasnosti, kao i metodologiju izračunavanja energetske karakteristika zgrada propisuje Ministarstvo u saradnji sa Ministarstvom nadležnim za poslove građevinarstva.

PODZAKONSKA AKTA IZ ZAKONA O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI

1. Metodologija za utvrđivanje indikativnog cilja za poboljšanje energetske efikasnosti u Crnoj Gori
2. Odluka o utvrđivanje Indikativnog cilja poboljšanja energetske efikasnosti u Crnoj Gori
3. Pravilnik o energetske efikasnosti zgrada i zahtjevima o energetskim karakteristikama zgrada
4. Pravilnik o metodologiji proračuna energetskih karakteristika zgrada
5. Pravilnik o energetskom sertifikovanju zgrada
6. Pravilnik o vršenju energetskih pregleda zgrada
7. Pravilnik o uslovima za sticanje ovlašćenja za vršenje energetskog pregleda zgrada, energetsko sertifikovanje zgrada i vođenju registra ovlašćenih lica
8. Pravilnik o vršenju energetskih pregleda sistema za grijanje sa kotlovima efektivne nominalne snage iznad 20 kW
9. Pravilnik o vršenju redovnih energetskih pregleda sistema za klimatizaciju efektivne nominalne snage iznad 12 kW
10. Lista mjera energetske efikasnosti za javni sektor i smjernice za njihovo sprovođenje
11. Metodologija za utvrđivanje stepena energetske efikasnosti u postupku javnih nabavki roba i usluga
12. Pravilnik o EKO dizajnu proizvoda koji koriste energiju
13. Pravilnik o energetskom označavanju uređaja u domaćinstvu
14. Pravilnik o određivanju granične vrijednosti godišnje potrošnje energije za Velikog potrošača energije
15. Pravilnik o bližem sadržaju i načinu dostavljanja podataka o potrošnji energije i energenata od strane Javnog sektora i velikih potrošača
16. Pravilnik o bližem sadržaju i načinu dostavljanja podataka o potrošnji energije i energenata od strane operatora distributivnog sistema, snabdjevača energijom i distributera energenata
17. Pravilnik o bližem sadržaju izvještaja o sprovođenju plana poboljšanja energetske efikasnosti u javnom sektoru i kod velikih potrošača
18. Pravilnik o bližem sadržaju i funkcionalnim karakteristikama informacionog sistema nadzora nad potrošnjom energije u javnom sektoru i kod velikih potrošača
19. Ažurirana Strategija energetske efikasnosti Crne Gore

HARMONIZACIJA ZAKONA SA EU LEGISLATIVOM

- Direktiva o energetskej efikasnosti i energetskim uslugama (2006/32/EC)
- Direktiva o energetskim karakteristikama zgrada (2002/91/EC)
- Direktiva o označavanju potrošnje energije i drugih resursa uređaja za domaćinstvo (92/75/EC)
- Direktiva o uspostavljanju okvira za definisanje zahtjeva za EKO dizajnom proizvoda koji koriste energiju (2005/32/EC)

NAPOMENA:

- Zakon nije tretirao pitanje osnivanja Agencije za energetske efikasnosti (ili neke druge specijalizovane Centralne institucije za energetske efikasnost), kao ni Fonda za energetske efikasnost
- Zakonom nije dovoljno uređena problematika uvođenja mehanizma podsticaja u oblasti energetske efikasnosti

HVALA NA PAŽNJI